

DE GROTE PRIJS VAN OOSTENDE 1933

EERSTE GROOT WIELERCRITERIUM VAN OOSTENDE

door Michel CAPON

De eerste organisatie van het wielercriterium met aankomst op de Zeedijk greep plaats in 1993 (1a) (1b).

Na de economische crisis van 1929 kende de wielersport een merkwaardige opwelling. Deze bijdrage zal belicht worden in twee eigentijdse aspecten, namelijk 1) het sociaal-economisch aspect en 2) het sportief gebeuren.

I. Het sociaal-economisch aspect.

Vanaf 1932 boden de wettelijk vastgelegde taalwetten institutionele bescherming voor de gewone Vlaamse doorsneemers, maar ze maakten geen einde aan een sociologische minderheidsmentaliteit en een sociale symboolfunctie van het Frans, hetgeen vooral in de burgerij en de handelskringen doorwerkte (2).

Het wielrennen was een volkssport bij uitstek. Wielrennen was ook een dankbaar alternatief om uit de dagelijkse miserie te ontsnappen.

Volgend sfeerbeeld uit de lokale pers, met vooruitzichten van het Eerste Groot Wielercriterium van Oostende, zal dit toelichten :

“Evenals Koning Voetbal zijn tijdperk heeft dat hij de massa naar zich aantrekt, zoo beleefd de wielersport dagen van heerlijken en prachtige bloei.

Er werd ons gemeld dat de Vereeniging der Handelaars geweigerd heeft dien veelbelovende koers te steunen. Indien dit waarheid is, denken wij het recht te hebben te vragen : Waarom ? Is het misschien omdat men zaterdag ongetwijfeld meer klakken zal ontmoeten dan hoeden ? Laat ons echter niet uit het oog verliezen dat de samenscholing van deze duizenden klakken den handelaars veel meer nering zal bezorgen dan het bezoek van enkele hoeden. Laatstgenoemden zullen slechts de stad aandoen enkele uren vóór den koers om terstond per auto af te reizen. Terwijl de andere klienteel hier en daar nog wat zal blijven rondsleutelen en zoodoende hun centen laten.

Ten andere, de wielersport wordt zoowel door de kleinen als door de grooten in eer gehouden; niet alleen in België, doch ook in vreemde landen. Zien wij bijvoorbeeld niet, jaarlijks de Voorzitter der Fransche Republiek in hoogsteigen persoon de Groote Snelheidsprijs van Parijs bijwonen ? En de onvergetelijke Koning Leopold II ? Hij ontving ten paleize den overwinnaar van den eersten Parijs-Brussel den Luikermetser HENRY ! De huidige vorst geeft insgelijks blijken niet onverschillig te zijn voor de wielersport. Daarom bedenke men slechts even de gulle ontvangst welke Jef SCHERENS te beurt viel, na zijn overwinning in het Wereldkampioenschap (2 bis). Dit alles om slechts te doen uitschijnen dat de wielersport in ons lande door groot en klein wordt bemind en dat het werkelijk te betreuren is, moest het waar zijn, dat de Vereniging der Handelaars haar steun weigert aan een koers waaruit zij denkkelijk het meest profijt zal trekken” (3).

Ter overweging : de plaatselijke pers berichtte de week erop : “De tribunen zijn druk bezet en de omheiningen zien weldra zwart van 't volk” (4).

Deze eerste uitgave beleefde in ieder geval op alle gebied een overweldigend succes en de nu nog levende getuigen bevestigen dit.

II. Het sportief gebeuren.

In de dertiger jaren maakte het organiseren van criteria (wedstrijden in omloop) met internationale bezetting furore.

De florerende V.C. de Zeemeeuw Oostende nam de intentie om ook dit in Oostende te realiseren. Vanaf 1929 was het Bestuur als volgt samengesteld (5) :

Voorzitter en Directeur van de "Oostendse Wielerbaan" : Remi VANBELLEGHEM

Secretaris : Karel STOER

Oefenmeester : Jules VANHEVEL (6)

Schatbewaarder : Marcel VAN ISACKER

Leden : August DIERICKX, Gentiel MARES en Raymond VERBIEST.

Ingevolge het toenmalig art. 182 van de Sportreglementen van de Belgische Wielrijdersbond mocht geen wedstrijd met gesloten omloop ingericht worden binnen een straal van 15 km. van de plaats waar een wielersbaan gevestigd was. R. VANBELLEGHEM, wielersliefhebber bij uitstek, slaagde erin de B.W.B.-top te overhalen om een afwijking van het reglement voor de Koningin der Badsteden te bekomen (7).

Het criterium werd vastgesteld op zaterdag 25 juni 1933.

De inrichting berustte bij V.C. De Zeemeeuw samen met het "Bestuur van den Brusselschen Winterveldodroom"; deze laatste vertegenwoordigd door de HH. VERGALLE, BARBÉ, VANDENKERCKHOVE, KLOMPERS. Tevens met medewerking van de bladen "Sportwereld" en "Les Sports".

Contracten : 80.000 Fr.

Prijzen : Overwinnaar : 5.000 Fr.

"De overwinnaar zal eventjes de som van 5.000 fr. opstrijken, hetgeen tot nog toe voor slechts zeer belangrijke wedstrijden gedaan werd" (8).

Premies vanwege Sandeman, Imperial Club, sigaretten St. Michel. 5.000 fr. in 3 spurten te winnen. Omloop : 125 km. = 31 ronden van 4 km.

"Oude Vuurtoren tot aan wedrennen Wellington, Junbluthlaan, Koninklijkestraat, Van Iseghemlaan, Zeewaarts op" (9).

Inkomprijs : 5 fr.

Afhaling der rugnummers : Hotel du Kursaal te Mariakerke.

Voor wat de deelnemers betreft was de fine fleur van de wielersport aan de start. De publieke massa en de 54 deelnemers hadden weinig geluk met het weer. Bij somwijlen regende het oude wijven. Het werd een uiterst moeilijke en zeer lastige wedstrijd.

"Want indien een koers een renner uitput in zijn krachtinspanningen, dan is het zeker wel deze van zaterdag laatst. Vooral de ramp dat naar den Zeedijk leidt, was zeer vermoeiend" (10).

Bij de ronden 23, 24, 25 en 26 demarreerde Sylvère MAES telkens op die ramp zo heftig dat de grote namen onverbiddelijk er afgereden werden. De sierlijke Fransman Georges SPEICHER kon dit niet meer aan : bij de beklimming van de ramp in de 25e ronde werd hij zo teruggeslagen dat hij ontmoedigd en nog meer ontgoocheld afstapte en zijn fiets in een kwade bui ten gronde wierp. Zijn verzorger moest zelfs de fiets gaan ophalen(11). Wat een frustratie voor deze gentleman-coureur.

Nochtans was SPEICHER (12) niet van de minste. In datzelfde jaar 1933 won hij de Ronde van Frankrijk (27 juni-23 juli) en werd ook nog Wereldkampioen op de weg (14 augustus 1933) op de omloop van Monthéry in Frankrijk. SPEICHER wou zijn conditie in dit wereldkampioenschap even testen en ontsnapte al in de eerste kilometers. Hij werd bijgehaald door een groepje met A. MAGNE, R. LAPEBIE, Fred HAMERLINCK en CANARDO (12 bis), maar ging alleen door op 130 km. van de aankomst. Hij won met 5 min. voorsprong op Antonin MAGNE (Fr) en VALENTIJN (Ned), HAMERLINCK (B), SCHEPENS (B), BINDA(I), en de groep volgden op 10 minuten (13)(14). Wielerkenner Georges MATTHYS schetste het als volgt : "SPEICHER is in 1933 de beste wegrenner van het heelal" (15).

Bijgevolg moet dit Oostends criterium een grote vernedering voor hem betekend hebben, voornamelijk door het optreden van Sylvère MAES.

Ook Sylvère MAES kende een vruchtbaar 1933.

In het voorjaar had hij Parijs-Roubaix gewonnen (16 april). Na 10 km. was hij samen met Julien VERVAECKE (16) reeds in de eerste vlucht betrokken. Ze werden ingelopen, maar in Doullens zijn ze opnieuw bij deze die hun heil zochten in een ontsnapping. Te Carvin, op slechte kasseien, moet de voorlaatste overgeblevene A. MAGNE (17) loslaten. S. MAES en J. VERVAECKE voleindigden hun helletocht en gingen in deze volgorde over de meet (18).

In Oostende bleek duidelijk dat S. MAES die dag merkkelijk veel sterker was dan SPEICHER.

"De Groote Prijs der Stad Oostende was een Waterloo der "Favoris", die eindigde met een verrassende doch verdiende overwinning van den jeugdigen Karel KAERS. De 19-jarige Belgische hoop vond de energie en wilskracht om op ongeveer 400 meter op kop te vertrekken en zegevierend een uitersten aanval van Georges RONSE, MAES en andere Jan AERTS'en af te slaan, die nochtans allen rap uit de voeten kunnen" (20).

Uitslag (21) :

1. Karel KAERS op rijwiel Bury : 125 km. in 2 u 56' 35" (gemiddelde van 42, 47 km per uur)
2. Georges RONSSE op ½ wiel (22)
3. Sylvère MAES op 1 lengte (19)
4. Jean AERTS (23)
5. Oscar HAUTMAN (D)
6. Thys VAN OERS (N) (24)
7. Frans BONDUEL op 25" (25)
8. Lode HARDIQUEST (26)
9. Gelijk : Jan WAUTERS (27), Jan RAES, Emiel DECROIX (28), Maurits SEYNAEVE (29), Albert BILLIET (30)
14. Albert BUYSSE (31) - 15. Jozef MOERENHOUT (32) - 16. Kurt NITZSCHKE (D) (32 bis) - 17. Georges LEMAIRE (33) - 18. Leo DERYCK - 19. Gerard DESMET - 20. André MORTIER - 21. Maurtis COCQUERIAUX

Merk op de gemiddelde snelheid voor die tijd !

De premie van 5.000 fr. werd gewonnen door Romain GYSSELS voor Georges RONSSE.

Voornaamste opgevers : Jules VERHEVEL (6), Georges SPEICHER (12), Maurice ARCHAMBAUD (F) (35), Romain GYSSELS (34), Alfred HAMERLINCK (36), Gaston BERY (37), Jef DEMUYSERE (38), Gustaaf DANNEELS (39), Julien VERVAECKE (16), Emil RICHLI (Zw) (40), Raffaele DI PACCO (41).

Staf VANSLEMBROUCK (42) werd teruggeslagen door materiële pech (4).

“KAERS weent van blijdschap, terwijl hij met bloemen beladen, met moeite door het volk dringt” (4).

KAERS werd op 3 juni 1914 te Vosselaar (bij Turnhout) geboren. Hij boekte 118 overwinningen in de jeugdcategoriën.

“Begin 1933 werd hij onafhankelijke en won onmiddellijk te Hakendover. Zieme dat hij daar niets meer te leren had, werd hij beroepsrenner. Zijn eerste profwedstrijd was “Den Grooten Prijs van Oostende”. Wedstrijd die hij glansrijk won” (43).

Dit was uiteraard een opmerkelijke prestatie. Zijn sprint was onweerstaanbaar. Wanneer hij op kop vertrok geraakte geen enkele tegenstrever er nog over (44).

Het jaar nadien 1934 won hij te Leipzig het wereldkampioenschap in een groepssprint voor L. GUERRA en G. DANNEELS (45). Merken we op dat hij toen maar 20 jaar telde. Belgisch Kampioen op de weg in 1937 te Brugge was ook een belangrijke overwinning (46). In 1939 won hij, na een druk winterseizoen als zesdaagse renner, ook nog de Ronde van Vlaanderen (47). Vanaf de Vlaamse Ardennen was Romain Maes onhoudbaar en reed de een na de andere uit het wiel. KAERS en VISSERS konden aanklappen en de uitslag liet geen twijfel : 1° KAERS, 2° R. MAES op 3 lengten en 3° werd VISSERS op 10 lengten (48).

KAERS was een veelzijdig pisterenner. Hij was de eerste achterevoigingskampioen in 1939 over 5 km. Hij liep Félicien VERVAECKE in na nog maar 1'49" rijden (49). Daarbij was hij zo snel dat hij zelfs gekwoteerde sprinters meester kon. Zijn grootste verrichting als sprinter was ongetwijfeld de herkansing van het wereldkampioenschap snelheid te Charleroi in 1938. KAERS klopte daarbij de wereldkampioen 1938 Arie VANVLIT, W.K. 32-33-34-35-36 en 37 Jef SCHERENS, Albert RICHTER (3° in W.K. 38), Louis GERARDIN (4° W.K. 38) en de opkomende Frans COOLS (werd Belg. Kampioen in 40) (50). In 1941 werd hij 2° in de Belg. Kamp. achter SCHERENS. Hij won tevens ook 4 zesdaagsen.

KAERS was in zijn tijd waarlijk “het fenomeen” zoals hij toentertijd om zijn veelzijdigheid genoemd werd (51).

De eerste uitgave van “De Groote Prijs van Oostende” kende aldus een memorabel verloop met een memorabele winnaar.

VERWIJZINGEN

(1a) 75 jaar Zeemeeuw; Amedée GEVAERT, blad 2.

(1b) Le Cyclisme 1935; Paul BEVING en Albert VANLAETHEM, blz. 181.

(2) Nieuwe Encyclopedie van de Vlaamse Beweging 1998 Lannoo, blz. 3022.

(2bis) In 1932 te Rome waar hij MICHARD (F) en ENGEL (D) klopte. Veloo 2000, Harry VAN DEN BREMT, blz. 569

(3) De Zeewacht 24/06/1933.

- (4) De Zeewacht 01/07/1933.
- (5) Zie noot 1a.
- (6) Jules VAN HEVEL (° Koekelare 10/3/1895 + Oostende 21/7/1969). Prof 1919-35. Talentrijk wielerkampioen die in de periode na .W.O I zowel opgang maakte op de weg als op de baan.
Voornaamste overwinningen : - Kamp. van België 20-21
- Ronde van Vlaanderen 20
- Parijs-Roubaix 24
- Ronde van België 28
- Azencriterium 23-24
- Kamp. van Vlaanderen (Koolskamp) 19-20
- Zesdaagse : 2 zeges
Uit Velo Gotha 1984, René JACOBS, Hector MAHAU, Harry VAN DEN BREMT, René PIROTTE, blz. 550.
- (7) Zie noot 1a.
- (8) Zie noot 3.
- (9) ibidem.
- (10) Zie noot 4.
- (11) Les Sports 04/07/1933; Albert VANLAETHEM (vrij uit het Frans vertaald).
- (12) Georges SPEICHER (° Parijs 8/6/07). Andere belangrijke zeges :
- Kampioen van Frankrijk 35-37-39
- Parijs-Roubaix 36
- Prof van 32 t.e.m. 45. Hij was één van de eerste renners die gebruik maakte van een versnellingsapparaat.
Uit: Velo Gotha blz. 497. Zie noot 6.
- (12 bis) Mariano CANARDO (Sp) : Prof 26-43.
Voornaamste zeges : Kamp. van Spanje 30-31-33-36.
Ronde van Marokko 37-38.
Vuelta a Cataluna 28-29-30-32-35-36-39.
Zie noot 6 blz. 91.
- (13) Het Rijke Vlaamse Wielerleven 1942, deel II, uitg. Snoeck Gent, Karel VAN WIJENDAELE, blz. 158 tot 164.
- (14) De Galerij der Kampioenen, 7e deel, Georges MATTHIJS, blz. 429.
- (15) ibidem.
- (16) Julien VERVAECKE (°Dadizele 03-11-1899 + Roncq (F-Nord) mei 40). Broer van Félicien en Alidor. Prof 26-35.
Voornaamste overwinningen : Parijs-Roubaix 30
Parijs-Brussel 32; welke hij won na een vlucht van 200 km.
In 1940, tijdens de aftocht van de geallieerden, werd hij aangehouden door Poolse soldaten die behoorden tot het detachement van het Britse leger. Hij had zich verzet tegen de inbeslagneming van zijn huisraad die moest dienen om een barricade op te werpen. Hij werd overgebracht naar Roncq waar hij gefusilleerd werd. Zijn stoffelijk overschot werd pas na vele weken later ontdekt. De juiste datum van zijn overlijden is niet bekend. Uit : Velo Gotha blz. 599. Zie noot 6.
- (17) Antonin MAGNE : prof 26-39.
Voornaamste overwinningen : - Tour de France 31-34.
- Wereldkampioenschap 36
- Landenprijs 34-35-36 (was 142 km. tijdrit).
Uit : Velo Gotha: zie noot 6.
- (18) Chronique d'une légende Paris-Roubaix. Tome I, chapitre 26. Pascal SERGENT.
- (19) Sylvere MAES (°Zevikote 27-08-09 + Oostende 05-12-66).

Won twee keer de Tour de France (36 en 39) en zag een derde zege verloren gaan indien hij, als leider in de Tour 37, niet had opgeven als gevolg van de incidenten om en rond de Belgische ploeg in Bordeaux.

Uit Velo Gotha blz. 297. Zie noot 6.

(20) Zie noot 4.

(21) ibidem.

(22) Georges RONSSE : prof 26-38.

Voornaamste overwinningen : - Wereldkampioenschap 28 (Budapest) + 29 (Zurich).

- Parijs-Roubaix 27

- Parijs-Brussel 28

- Bordeaux-Parijs 27-29-30.

- Kamp. België veldrijden 29-30.

- Kamp. België halve-fond 34-35-36

Uit Velo Gotha blz. 454. Zie noot 6.

(23) Jean AERTS : prof 29-44.

Voornaamste overwinningen : - Wereldkampioen amateurs 27 en profs 35.

- Kamp. België 36

- Parijs-Brussel 31.

Ibidem blz. 18.

(24) Thijs VAN OERS (Ned) : op het wereldkampioenschap 1934 te Leipzig waar K. KAERS won, rangschikte hij zich 8^e.

Wereldkampioen: Wim VAN EYLE, blz. 28.

(25) Frans BONDUEL : prof 28-47.

Voornaamste overwinningen : - Ronde van Vlaanderen 30.

- Parijs-Brussel 34-39.

- Parijs-Tours 39.

Velo Gotha blz. 68. Zie noot 6.

(26) Lode HARDIQUEST : prof 32-40.

Voornaamste overwinningen : Ronde van Vlaanderen 36

Ibidem blz. 226.

(27) Jean WAUTERS : prof 30-38.

Voornaamste overwinningen : Parijs-Rijsel 30-38.

Ibidem blz. 612.

(28) Emile DECROIX : prof 30-37.

Voornaamste overwinningen : Ronde van België 36.

Ibidem blz. 129.

(29) Maurice SEYNAEVE : prof 29-40.

Voornaamste overwinningen : - officieus W.K. veldrijden 34 en 36.

- Kamp. van België veldrijden 33-34-35-36-37.

Ibidem : blz. 490.

(30) Albert BILLIET : prof 29-40.

Winnaar van 12 zesdaagsen

Ibidem : blz. 56.

(31) Albert BUYSSE : prof 31-42.

Winnaar van 9 zesdaagsen

Ibidem blz. 85.

(32) Jef MOERENHOUT : prof 32-46.

Winnaar Ronde van België 35.

Ibidem blz. 348.

(32 bis) Kurt NITZSCHE (D) : deelnemer Tour de France 31 en 34.

Tour de France, Rob GROEN en Reina VANDER WAL blz. 233.

(33) Georges LEMAIRE : prof 30-33.

- Kampioen van België 32.
Velo Gotha blz 277. Zie noot 6.
- (34) Romain GIJSSELS : prof 30-36.
Voornaamste overwinningen : - Ronde van Vlaanderen 31-32.
- Parijs-Roubaix 32.
- Bordeaux-Parijs 32.
- Ibidem blz. 202.
- (35) Maurice ARCHAMBOUD (F) : prof 32-43.
Winnaar Parijs-Nice 36-39.
Ibidem blz. 30.
- (36) Alfred HAMERLINCK : prof 27-36.
Koning van de kermiskoersen in 29 (14 zeges), in 32(13 zeges) en in 33 (15 zeges)
Ibidem blz. 225.
- (37) Gaston REBRY : prof 26-40. Bijgenaamd "de bull-dog".
Voornaamste overwinningen : - Parijs-Roubaix 31-34-35.
- Ronde van Vlaanderen 34
- Parijs-Nice : 34.
- Ibidem blz. 437.
- (38) Joseph DEMUYSERE : prof 28-38.
Winnaar van Milaan-San Remo 34.
Ibidem blz. 137.
- (39) Gustaaf DANNEELS : prof 33-46.
Voornaamste overwinningen : - Kamp. België 35.
- Parijs-Tours 34-36-37.
- Ibidem blz. 122.
- (40) Emil RICHLI (Ch) : prof 27-34.
Kampioen van Zwitserland sprint 31-32-33. Zesdaagsen : 7.
Ibidem blz. 440.
- (41) Raffaele DI PACO (It) : prof 29-45.
Giro : 15 overwinningen. Tour : 11 dagzeges. Zesdaagsen : 2 zeges.
Ibidem blz. 161.
- (42) Gustaaf VANSLAMBROUCK : geboren en getogen Oostendenaar.
° 25-03-02 + 07-08-68. Prof. 26-34 Lid van de V.C. De Zeemeeuw Oostende. Vergt een
afzonderlijke bijdrage.
- (43) De Galerij der Wielerkampioenen deel 9, Georges MATTHIJS, blz. 554.
- (44) Ibidem.
- (45) Wereldkampioen, Wim VAN EYLE, blz. 27.
Wielerkampioenen, Berten LAFOSSE, blz; 34.
- (46) Velo 2000 Harry VAN DEN BREMT, blz. 492.
- (47) De Ronde Van Vlaanderen, Rik VANWALLEGHEM, blz. 76.
Velo Gotha blz. 251. Zie noot 6.
- (48) De Galerij der Wielerkampioenen, Georges MATTHIJS, blz. 555.
De Ronde Van Vlaanderen, Rik VAN WALLEGHEM, blz; 76.
- (49) Velo Plus, Harry VAN DEN BREMT en René JACOBS, blz. 276.
- (50) Zie noot 43, blz; 556.
- (51) Velo Gotha, blz. 251. Zie noot 6.

NOTA : Waarom wordt hier zo in detail ingegaan op de zegelijst van de deelnemers aan "De Grooten Prijs van Oostende 1933" ? Enkel om aan te tonen welke hoge kwaliteit er in deze omloop het vertrek genomen had. Inderdaad, het was de top-klasse van toen. Alle klasbaks waren aanwezig ! En dit ter ere van deze eersteling.